

Nr 44.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1944 kl. 2 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående rätten till avdrag för värdeminskning vid taxering av inkomst av annan fastighet.

(2:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 246 i första kammaren av herr *Lindblom* m. fl. och nr 381 i andra kammaren av herr *Boman* m. fl., har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att åt 1944 års skattesakkunniga måtte uppdragas att ägna frågan om värdeminskningsavdrag för fastigheter nödig uppmärksamhet samt utarbeta anvisningar till taxeringsmyndigheternas ledning vid bedömande av ifrågavarande spörsmål».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen nr 246 i första kammaren.

Enligt 25 § 1 mom. kommunalskattelagen må från bruttointäkten av annan fastighet avdrag göras bland annat för värdeminskning, som byggnad är underkastad. I punkt 2 av anvisningarna till nämnda paragraf föreskrives, att avdrag för värdeminskning å byggnad skall bestämmas på sätt i punkt 2 första stycket av anvisningarna till 22 § är sagt. Såsom byggnads värde skall, där ej särskilda omständigheter annat föranleda, anses taxeringsvärdet (byggnadsvärdet) under beskattningsåret.

Punkt 2 första stycket av anvisningarna till 22 §, vari bestämmelser ges om avdrag för värdeminskning å byggnader vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet, innehåller bland annat följande. Avdrag medges för sådan värdeminskning å till jordbruket eller till dess binäringar eller till skogsbruket hörande driftbyggnader, därunder inbegripna för driften nödiga bostadsbyggnader, som dessa även med normalt underhåll och aktsam vård äro underkastade. Avdraget bör bestämmas till viss procent av byggnadens värde, olika allt efter den tid en byggnad av ifrågavarande art anses kunna för sitt ändamål utnyttjas.

Vid 1938 års riksdag var frågan, huru bestämmelserna angående avdrag för värdeminskning å byggnader skulle tillämpas, föremål för uppmärksamhet i samband med prövningen av då framlagt förslag om ändrade bestämmelser rörande avdrag för värdeminskning å inventarier m. m.

1936 års skattekommitté hade i sitt betänkande (SOU 1937: 42) beträffande nyssnämnda fråga bland annat framhållit, att även vid bibehållande av nuvarande avskrivningsregler skäl ofta torde föreligga att medge större värdeminskingsavdrag beträffande byggnader än de dittills tillämpade, därför att utvecklingen på byggnadsområdet ginge i en så hastig takt, att en byggnads livslängd i många fall beräknades bliva väsentlig kortare än den man förut ansett sig böra räkna med. Detta gällde såväl byggnader, avsedda att användas i rörelse, som andra byggnader. Kommittén funne för sin del lämpligt, att beskattningsnämndernas uppmärksamhet fästes härå. Dessutom ansåg kommittén, att om möjligt åtgärder borde vidtagas för en likformig tillämpning hos beskattningsnämnderna.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 32 underströk 1938 års bevillningsutskott nödvändigheten av att gällande regler ej tillämpades på sådant sätt att med hänsyn till byggnadernas antagliga livslängd rimliga värdeminskingsavdrag förvägrades. Särskilt med syftning på bostadsfastigheter hade i yttranden över skattekommitténs betänkande samt i skrivelse till utskottet hemställts, att frågan om avskrivning å byggnader måtte göras till föremål för ny, särskild utredning. Såvitt utskottet kunde finna åsyftades här främst en utredning angående de skäliga avskrivningssatser, vilka borde av beskattningsmyndigheterna tillämpas. Utskottet vore av den uppfattningen, att lösningen av denna mångskiftande fråga tills vidare väsentligen måste anförtros åt praxis. Detta hindrade emellertid ej, att vad som kunde göras för att giva taxeringsmyndigheterna nödig ledning vid deras bedömande av hithörande spörsmål också borde göras samt att mera ingående överläggningar i ämnet mellan landskamrerarna syntes böra äga rum, därvid även teknisk och annan sakkunskap borde vara representerad.

I de vid 1941 års riksdag väckta likalydande motionerna I:94 och II:133 hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag rörande, bland annat, rätt till fri avskrivning vid taxering resp. väsentlig uppmjukning av de s. k. bundna avskrivningsreglerna för driftbyggnader i rörelse och jordbruk för sådana skattskyldiga, som förde fullständiga räkenskaper.

1941 års bevillningsutskott anförde i sitt i anledning av berörda motioner avgivna, av riksdagen godkända betänkande nr 33 bland annat följande:

»I likhet med motionärerna anser utskottet det ur principiell synpunkt vara riktigt, att såväl avdrag för värdeminskning å i rörelse och jordbruk använda driftbyggnader som avsättning till förnyelsefond för dylika byggnader på grund av fördrade byggnadskostnader i beskattningshänseende böra behandlas på samma sätt som då fråga är om i rörelse använda maskiner och andra inventarier för stadigvarande bruk. Att denna fråga hittills icke kunnat bringas till en tillfredsställande lösning sammanhänger med de svårigheter, som visat sig vara förbundna med att skapa erforderliga garantier för, att vid försäljning av byggnader återbekomma avskrivningar bliva beskattade. Med den snabba utveckling på byggnadsområdet, som ägt rum under de senare åren, synes numera en uppmjukning av gäl-

lande avskrivningsregler beträffande byggnader i beskattningshänseende vara av behovet påkallad. Då utrangering och nyanskaffning av maskiner samt omläggningar av tillverkningsförfaranden verkställas i allt hastigare tempo inom industriföretagen, måste omändringar och nyanläggningar av byggnader verkställas i större omfattning än tidigare. Vid företag, som äro underkastade stark utvidgning, erfordras även ändringar av byggnadsbeståndet långt innan äldre byggnader blivit helt obrukbara. Om jordbrukets driftbyggnader gäller i viss mån detsamma som beträffande motsvarande byggnader i rörelse. Vad angår bostadsbyggnaderna synes utvecklingen även gå i samma riktning. För en tillfredsställande lösning av den nu föreliggande avskrivningsfrågan måste givetvis uppställas det kravet, att betryggande garantier skapas för, att vid försäljning av byggnader återbekomma avskrivningar bliva beskattade samt att, därest avsättning medgives till förnyelsefond för att täcka på grund av prisstegring beräknad merkostnad vid en fastighets ombyggnad eller dylikt, medlen, om de icke användas för avsett ändamål, icke undgå beskattning. I fråga om rörelseidkare och sådana jordbrukare, som föra fullständiga och noggranna räkenskaper, torde det vara möjligt att inom ramen för gällande skattesystem anordna reglerna beträffande avskrivningarna för driftbyggnader på sådant sätt, att dessa regler bättre anpassas efter byggnadernas ekonomiska livslängd än som för närvarande är fallet. Beträffande övriga slag av byggnader torde det däremot vara förenat med större svårigheter att åstadkomma en uppmjukning av gällande avskrivningsregler. För en lösning av denna fråga är det oundgängligen nödvändigt, att sådan ändring vidtages i gällande bestämmelser att trygghet skapas för att vid avyttring av sistnämnda byggnader återbekomma avskrivningar bliva beskattade. Huru sistnämnda fråga bör lösas, är utskottet icke berett att uttala sig om. Utskottet finner emellertid önskvärt att vid den utredning, utskottet i det följande förordar, jämväl denna fråga ägnas uppmärksamhet.»

Riksdagen beslöt, i enlighet med utskottets hemställan, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning om ändring av gällande skatteförfattningar i de delar, som i betänkandet berörts, och därvid beakta vad i betänkandet anförts.

I de nu föreliggande motionerna har anförts bland annat, att en mycket fast praxis hade utbildat sig inom de olika länen i fråga om till vilket belopp avdrag för värdeminskning å byggnad, hänförlig till annan fastighet än jordbruksfastighet, finge ske. Avskrivningsprocenten vore i allmänhet 1 procent för trähus och 0,6 procent för stenhus, undantagsvis någon tiondels procent högre. Detta förutsatte beträffande stenhus, att byggnaderna skulle amorteras under en oskäligt lång tidrymd. Med hänsyn till de allt större kraven på komfort och modernisering syntes en så låg avskrivningsprocent vara fullkomligt orimlig. Enligt en av Institutet för värdering av fastigheter i Stockholm företagen undersökning, vilken omfattat 76 procent av samtliga under åren 1935—1941 rivna byggnader i Stockholm, hade medelåldern för dessa byggnader utgjort 65 år. Av ifrågavarande byggnader hade 29 procent haft en ålder av 65—90 år, under det att endast 14,9 procent haft en ålder överstigande 90 år.

Utskottet.

I de förevarande likalydande motionerna I: 246 och II: 381 har hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att åt 1944 års skattesakkunniga måtte uppdragas att ägna frågan om värdeminskningssavdrag för fastigheter nödig uppmärksamhet samt utarbeta anvisningar till taxeringsmyndigheternas ledning vid bedömande av ifrågavarande spörsmål. Motionärerna åsyfta därvid avdrag av nu angivet slag vid beräkning av inkomst av annan fastighet.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, har 1941 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om utredning rörande ändring av gällande skatteförfattningar beträffande bland annat avdrag för värdeminskning å i rörelse och jordbruk använda driftbyggnader. Vidare har, på sätt framgår av utskottets denna dag avgivna betänkande nr 43, 1943 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om utredning angående rätten för jordbrukare att taxeras enligt bokföringsmässiga grunder, varvid förutsatts, att frågan om avskrivning å driftbyggnader i jordbruk komme att ägnas uppmärksamhet. Den av sistnämnda års riksdag begärda utredningen har anförtratts åt särskilt tillkallade sakkunniga, vilkas arbete för närvarande pågår.

Enligt utskottets mening bör jämväl den i förevarande motioner berörda frågan om avdrag för värdeminskning å byggnader, tillhörande annan fastighet, bliva föremål för utredning. Med hänsyn till 1941 års riksdags ovan nämnda skrivelse till Kungl. Maj:t och då utskottet utgår ifrån att den däri begärda utredningen beträffande i rörelse använda driftbyggnader kommer till stånd, finner utskottet dock ej skäl att tillstyrka bifall till motionärernas hemställan. Utskottet förutsätter nämligen, att vid nämnda utredning frågan om avdrag för värdeminskning å byggnader, tillhörande annan fastighet, tagas under omprövning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 246 av herr Lindblom m. fl. och II: 381 av herr Boman m. fl. angående rätten till avdrag för värdeminskning vid taxering av inkomst av annan fastighet icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 juni 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Wahlmark, Axel Ivar Anderson, Sjödahl, friherre De Geer, Ekman, Frans Ericson, Velande, Björkman* och *Lindblom*, samt

från andra kammaren: herrar *Hagberg* i Malmö, *Björklund, Hammarlund, Orgård, Sandberg, Falk, Lundell, Rosander, Sundström* i Skövde och *Bladh*.

Reservation

av herr *Lindblom*.
